

Historielagsnytt

Ikke glem Vestsokogdagen 24. mai

Mer på sidene 8-9

Du får kjøpt boka
i Notabene i Konnerudsenteret
Kun kr 150,-

Overskuddet går til ungdomsarbeidet på Konnerud

NOTABENE

Helheten og særinteresser

Det vil skje mye i Konnerud sentrum i løpet av kort tid. Spesielt rundt Svensedammen. La meg starte med stikkordene: Konnerud Idrettslag har fått tildelt arrangementet av World Cup renn i 2011, og skal bygge ut skianlegget slik at det tilfredsstiller internasjonale krav.

Svensedammen skole skal utbygges, på Vestmannsbråten skal to tomter bebygges og 200 års stedet er tenkt som en utvikling av Verkensplanen. Det foreligger i tillegg en utarbeidet plan for Svensedammenområdet.

Glimt av Svensedammen.

Konnerud Idrettslag har lagt ut nabovarsel for sin del av aktiviteten, mens det er gitt dispensasjon fra byggeavstanden på 50 meter for to tomter som skal bebygges. Så langt fakta.

I disse sakene er det så mange impliserte parter av det er et spesielt behov for å se helheten – og ut fra et historisk perspektiv. Opp gjennom årene har jeg vært med på mange dialoger knyttet til Svensedammen-området som bydelspark for Konnerud. I motsetning til i byens sentrum har lite skjedd.. Tiden er nå inne til å lage en framtidsrettet plan for området rundt Svensedammen – et område som forøvrig er definert som LNF-område. Forkortelsen står for landbruk, natur og friluftsfornål. Det kreves dispensasjon for å gjøre noe fysisk i dette området.

Vi skal la utfordringene ligge. De får politikerne i byen vår ta med seg i hverdagen, sammen med administrasjonen. For Historielaget ligger særinteressen knyttet til Svensedammen og Verkensvaplanen. I skrivende stund vet vi ikke noe konkret om 200 års stedet, men vi håper på en vårlig avgjørelse i den saken.

Før det har vi en oppfordring til de ansvarlige i vei, natur og friluftsliv(VNI) Drammen kommune Ta dere en tur til sandbanken som ligger på høyre side av Jarlsbergveien ved Verkenselva før brua til Konnerud Stadion. Der er det ”etablert” en crossbane på restene av det nederste pukkverket i systemet som var etablert langs elva på 17-1800 tallet. Galskapen må stanses. Sett opp skilt om kulturminne – og sperr fysisk av området. Vi i SKH forventer at utgravninger i dette området vil være en del av 200 års prosjektet.

Til syvende og sist vil planen knyttet til Konnerud bydelspark – la oss kalle saken det, dreie seg om samhandling og ikke minst kommunikasjon. Vår utfordring går til Drammen kommune: Arranger et informasjonsmøte hvor ALLE parter legger fram sine opplegg.

Jeg er overbevist om at det vil komme langt flere enn de seks som var på bydelskonferansen.

Det er viktig å ha god kommunikasjon med oss som lever på Konnerud!

Ole Kr Mortensen

Historielagsnytt

Utgiver:

Skoger og Konnerud Historielag
Nr. 1. Mai 2009- 28.årgang
Bladet kommer ut to ganger årlig- vår og høst -og sendes alle medlemmene i Historielaget.
Opplag: 600 eksemplarer

Historielagsnytt tar i mot stoff og bilder fra Skoger og Konnerud.

Styret

i Skoger og Konnerud historielag har denne sammensetningen:

Formann Ole Kr Mortensen.

E-mail: olekm@online.no

Nestformann Tone Sverreson Ørmen

Sekretær Per Runar Thoresen.

E-mail: p-thores@online.no

Kasserer Randi Raaen.

Styremedlemmer Reidar Halden og

Kai- Roger Olsen

Varamedlemmer Bjørn Jonassen og

Elisabeth Ruud

Redaksjonskomité:

Leder: Per Runar Thoresen, Reidar Halden, Tone Sverreson Ørmen, Ingvald Anita Velde og Ole Kr. Mortensen (redaktør)

Fotokomité

Hans Haveraaen, leder, Åse H.Lyhmman Blixrud, Ingar Steen, Anne Lise Møller Nilsen, Tom Hayden og Oscar Hauge

Arrangementskomité:

Frank Tandberg, Arne Kristensen, Marit Knutsen, Harald Hindhamar og Astrid Ringstad

Teatergruppa - Det Dramatiske Selskap

President Kai-Roger Olsen, visepresident Karin Johansen, kasserer Johan Stråle, sekretær Liz Lie. Styremedlemmer Jan Sundby Ekeberg, Helge Stenseth og Betty Sønstrød

Bygdesamlingen på Borge

Guider: Inger Hyllseth (tlf. 930 44877) Ingerd Ramsli, Oddvar Borge Johansen

Besøk vår nettside: www.skhist.no

Postadresse: Skoger og Konnerud Historielag, Postboks 9112, 3006 Drammen
Lay out: PrintKonsult, Andebu.
Trykk: Trykk-Service, Drammen

Forsidebilde

Konnerud's radarpar Karen Sveen og Karin Aass i valig positur. Denne gang med vaffelservering på Konnerud Bo og Servicesenter.

GRASROTANDELEN

TIPPE – LOTTO – JOKER - KENO

32774982321174

Hver gang du spiller kan du la staten betale en andel til Skoger og Konnerud Historielag. Registrer deg eller gi kommisjonæren vårt reg.nr.982321174

Loven som ga oss lokalt selvstyre

Arkivkonsulent Nina Vikøren har hjulpet oss med å finne fram godbiter fra kommunens arkiv. Tom Oddby er byarkivar for arkivet som ble opprettet fra 1. januar 2007.

Arkivet holder til i Rådhuset. Der finner du blant annet ca 2000 hyllemeter med arkiv fordelt på syv magasiner. Mer om arkivet på deres egne nettsider som du finner under Drammen kommune. Foto: Tone Sverresen Ørmen.

Blant de mange historiske godbiter som etter hvert er blitt tilgjengelig i det rikholdige arkivet til Drammen kommune, finner vi mye fra tidligere Skoger kommune. En av dem er et lite hefte som bærer tittelen «Lov om formandskaper paa landet».

Da denne loven kom i 1837, ga den folk på bygdene betydelig større innflytelse, og frihet fra et embetsmannsvelde som ikke i noen særlig grad hadde latt bygdefolk selv råde i forhold som angikk dem.

Av: Ingvild Anita Velde Kösling

Johan Ernst Sars skriver i Norges Historie, bind IV, at «...det fantes på den tid neppe noen europeisk stat hvor det lokale selvstyre var så vel organisert og gjennomført i så vid utstrekning som det ble i Norge ved lovene av 1837».

Politisk kamp

Det var likevel ikke slik at denne loven ble til uten betydelig kamp, og det var bøndene som gikk på barrikadene for større lokalt selvstyre. Bonderepresentant Jon G. Neergaard fremmet forslag om en formannskapslov i 1833. Et av hovedargumentene gikk ut på at de som

måtte bære kostnadene med lokale tiltak, også måtte ha retten til å styre dem. Dessuten var lokalkunnskapen og erfaringen langt større blant lokalbefolkningen enn blant tilflyttede embetsmenn, ble det hevdet. Det ble en hard, politisk kamp, og det gikk så langt som at kongen stanset den nye lovgivningen ved å legge ned veto i 1833.

I januar 1837 var imidlertid den nye loven et faktum. Senere skulle den komme til å avløses av nye kommunelover av henholdsvis 1921, 1938 og 1954.

Det lille, svært tekstrike lovheftet fra kommunearkivet er oppdatert med den siste endringen, som kom den 7. juni 1910. Det fremgår ikke av heftet hva den endringen består i, men det handler

trolig om kvinners stemmerett ved kommunevalg, som ble innført i 1910. Først tre år senere fikk kvinnene stemme ved stortingsvalg.

De som fikk stemme

Kvinner og menn som hadde fylt 25 år hadde stemmerett, under forutsetning av at de hadde bodd i landet de siste fem årene. De måtte dessuten ha hatt fast opphold i det aktuelle herredet de siste to årene. Ikke minst, de måtte stå oppført i manntallet.

Det var lensmannen som hadde ansvar for å føre manntall. Kvalitetssikringen var tilsynelatende svært god. I første halvdel av juli det året valget skulle foregå, måtte lensmannen kalle inn formannskapet, slik at de sammen kunne gjennomgå utkastet til manntall. Deretter ble manntallet lagt ut til offentlig ettersyn i fire uker.

Om noen hadde innsigelser til at noen skulle ha rett til å stemme, skulle beskjed gis til lensmannen, som senere sammen med formannskapet behandlet eventuelle innsigelser. Det beriktede manntallet ble deretter lagt ut til alminnelig ettersyn i kommunelokalet fra 1. september og trådte i kraft fra 1. oktober – dersom ingen hadde anket noen stemmerettstvist inn for Stortinget.

De folkevalgte

Valget skulle skje hvert tredje år, i oktober. I hvert herred skulle det velges et representantskap. Blant representantskapets medlemmer ble det valgt et formannskap, bestående av fjerdeparten av representantene. Antallet skulle være delelig på fire, men ikke færre enn 12, og ikke flere enn 48.

Loven inneholder omfattende og detaljerte retningslinjer for godkjenning av lister, for kumulering og stryking, og for gjennomføring av selve valget.

Som i dag bar den fremste av de folkevalgte tittelen ordfører, hans stedfortreder var viceordfører. Formannskapets medlemmer gikk under betegnelsen «formænd». De ble valgt for tre år av gangen. Den som hadde gjort tjeneste i tre år, kunne si nei til å stille til valg for en ny periode. Den som hadde fylt 60 år, kunne også «undslaa sig for at motta valg».

Kunne få mulkt

Formennene måtte ha lovlig forfall fra

møtene, ellers vanket det en mulkt på 60 skilling. Også hele formannskapet kunne ilegges mulkt, leser vi i § 31: «Naar øvrigheden forlanger noget formandskaps formening eller erklæring, er det forpligtet at avgi samme inden 6 uker, som regnes fra den dag, ordføreren har modtaget øvrighedens forlangende. Opholdes dermed længere, uten saadan grund som amtmanden finder antagelig, erlægges for hver uke en mulkt av 60 skilling som utredes av den, eller dem, paa hvem skylden måtte befindes at hvile».

Mulktene tilfalt stedets fattigkasse.

Møtene

Formannskapet skulle samles til faste tider som medlemmene hadde blitt enige om innbyrdes, og ellers når ordføreren fant det nødvendig å kalle dem sammen.

Møtene var åpne, hvis formannskapet ikke gjennom avstemming besluttet å lukke dørene. Beslutningene ble tatt ved stemmeflertall, og var det jevnt antall stemmer, gjaldt ordførerens stemme for to, som i dag. For at en gyldig beslutning kunne tas, måtte flere enn halvparten av formennene være til stede.

Formannskapet var også pålagt å innhente beslutning fra representantskapet i viktige spørsmål, og alltid når det angikk «bevilgelse av lønninger, nye foretagender, avhændelse eller kjøp av eiendomme, eller avstaaelse av nogen samme tilhørende rettighet».

Alle vedtak som ble gjort i formannskapet, måtte fattes med to tredjedels flertall, og referat sendes til amtmanden via fogden. Var det ikke mulig å oppnå slikt flertall, måtte amtmanden få beskjed om dette, og saken måtte behandles på nytt i et møte med både representantskap og formenn.

Ikke absolutt selvstyre

Det var ikke slik at selvstyret var absolutt. Spørsmål som kunne berøre kommunens fremtidige inntekter, krevde intet mindre enn tillatelse fra absolutt øverste hold, leser vi i § 39: «Angaar saken utgifter, der skulle utredes av kommunen i et længere tidsrum end de næstpåfølgende 5 aar, eller avhændelse av jorder og grunde paa saadan maate, at den indtægt, kommunen hittil derav har hat, fremtidig ophører eller formindskes, skal Kongens approbation erhverves, inden beslutningen erholder gyldighet».

Måtte også møte i amtsformannskapet

En gang hvert år i juni eller juli, skulle samtlige ordførere i amtet samles sammen med amtmanden og fogdene. Der skulle finansene til amtet gjennomgås. Dette var et møysommelig arbeid, og det var kanskje godt at loven fastsatte at dette årsmøtet ikke kunne vare lenger enn ti dager. Skulle de trenge lengre tid, måtte mer enn to tredjedeler av de stemmeberettigete bli enige om hvor mange dager til de skulle være samlet for å bli ferdig med forhandlingene.

Lite lønn for strevet

Det går ikke frem av den svære detaljerte lovteksten at de folkevalgte fikk noen godtgjørelse for det som later til å ha vært krevende verv som må ha tatt svært mye av deres tid. Kanskje var statusen det ga å sitte i styre og stell nok for dem, eller kan hende var det lokale selvstyret så viktig, at de gladelig gjorde det uten lønn?

De eneste som fikk betalt, var ordførerne som møtte til forsamling i amtet, kan vi lese i § 55: «...stemmeberettigede medlemmer kunne fordre godtgjørelse for diæt og kvarter (med 5 kroner for hvert døgn, samt skydsbefordring med en hest tillands og to mand tilvands* *) Efter lov av 10. juli 1894 er godtgjørelsen for landskyds 20 øre pr. kilometer fra fast station, 16 øre fra tilsigelsesstation – for baatskyds resp. 40 øre og 87 øre – for jernbanereise 6 øre pr. kilometer – for dampskibsreise 40 øre pr. sjømil (Billige love nr. 20)».

På vegne av folket

Den viktige jobben disse første av våre folkevalgte gjorde, kan ikke ha vært bare enkel. For det ene er det grunn til å anta at en embetsmannsstand som hadde hersket over - ja sikkert også hersket med - landsens folk, ikke uten videre aksepterte at makta var flyttet til dem som var utpekt av folket til å styre.

Så står det også i lovteksten, at embetsmennene er pliktige til å bistå de folkevalgte: «Det paaligger enhver distrikts-, embeds-, ombuds, eller bestillingsmann, paa forlangende og uten betaling, at gi formandskaperne de for dem, i henseende til deres forretningers utførelse, fornødne underretning og opplysninger, som han ifølge sin stilling er istand til at meddele.»

Dette er komunestyret i Skoger som satt i perioden 1938-40 – og gikk på igjen i 1945. Bildet er tatt foran Austad gård som var Skoger kommunes hovedsete og er utlånt fra kommunens arkiv.

Det var nok ikke uten grunn at det fantes et slikt påbud i lovteksten.

Den andre grunnen til at det står respekt av det taket de tok, våre første formannskap, er den, at utdannelse ikke var noe hver mann kunne koste på seg. De små eksemplene vi har hentet ut av lovteksten, sier noe om at det var ikke enkle problemstillinger de måtte forholde seg til. Og om embetsmennenes makt var innskrenket, var det likevel embetsmannens språkdrakt det ble styrt etter.

Ordlyden i § 25 er et aldeles glimrende eksempel på at det nokså åpenbart ikke alltid var noe mål å gjøre det lett for noen å forstå teksten: «naar nogen, enten paa det offetliges vegne, eller for privat vedkommende, har noget at avhandle med kommunen eller nogen av dens avdelinger, eller attraar sammens formening, samtykke eller beslutning angaaende nogen gjenstand, som vedrører sammens økonomi, pengevæsen, rettigheter eller offentlige indrætninger, skal han derom henvende seg til formandskapet, som

desangaaende enten paa kommunens eller vedkommende avdelings vegne bestemmer og meddeler det fornødne, eller forsaavidt denne lov paabyder saadant, og naar det ellers ansees fornødent (§§ 28 og 29), avhandler saken med repræsentanterne eller andre vedkommende og derefter meddeler, hvad disse om saken har forment, samtykket eller besluttet.»

Vi skal komme tilbake med flere godbiter fra kommunens arkiv i senere utgaver av Historielagsnytt.

Dammen som lekker

Av: Tone Sverreson Ørmen

«Ein skigard kan kje vara evig», og det kan heller ikke en dam som lekker som en sil.

Hver vår ligger Hadelandsdammen (bildet) på Konnerud der som et idyllisk skogsvann. Når våren er over, er også vannspeilet borte og området er igjen en myr, men inntil da kan alle skogstravere fryde seg over det vakre synet i Strømsåsen.

- I Per Otto Borgens byleksikon for Skoger og Konnerud leser vi at «Hadelandsdammen er tørrlagt dam i Strømsåsen. Halvor S. Haddeland, som i 1908 kjøpte Nordre Fjell gård og i 1914

Strøm skog m.m. ønsket å anlegge en ørretdam etter mønster fra Danmark. Han konstruerte en demning som på det bredeste var fire meter og fire meter høy. Etter store vanskeligheter var dammen breddfull våren 1940, og 20 000 ørrettyngel ble satt ut. På grunn av krigen kom dammen ikke til å få den betydning den var tiltenkt, og etter 1950-årene ble dammen igjen tørrlagt. Den nåværende eier, Hroar A. Hansen, som ga dammen navnet «Tordenstjerne», arbeider nå med å få den tilbake til dens storhetstid med sikte på å sette ut ørret igjen».

- Eldre Konnerud folk forteller at det har vært badet og gått på skøyter på Hadelandsdammen helt opp til midten av 60-år ene.

Vestskogdagen 2009

Handlingen i skuespillet Nilsebusetra

Handlingen forgår på Nilsebusetra sommeren 1950. Det går mot slutten på seterdriften i Norge. Ungdommen satser på utdannelse og er ikke interessert i å være på setra. Det er derfor den godt voksne generasjonen som fremdeles holder på de gamle tradisjoner.

Imidlertid er en ny tid på vei og en representant for denne dukker opp på setra. Dog uten å imponere den eldre garde vesentlig.

Turismen har så smått begynt igjen etter krigen og Nilsebusetra får besøk av fotturister. Det å gå på tur, kun for turens skyld, er imidlertid noe nytt.

Det er 5 år siden freden kom. Det viser seg imidlertid at krigen og dens opplevelser fremdeles sitter dypt i folk. Særlig for de som opplevde krigen på ubehagelig nært hold. At det er gått 5 år føles, for enkelte, som et lite "jubileum". Noen føler det nødvendig å "gå tilbake" for å føle litt på minnene og for å treffe noen av de personene som er knyttet til disse.

Rolleliste

Nils	Bonde og eier av setra	Jan Sundby Ekeberg
Nora	Hans kone	Karin Johansen
Olga	Budeie på setra	Betty Sønstrød
Ida	Tjenestejente	Gry Strøm Andersen
Gunnlaug Rask	Sosialkurator	Liz Lie / Mona Jensen
Tutta	Turist	Jorunn Albjerk
Lisen	Turist	Laila Klem Tveten
Roffe	Turist	Oddbjørn Lervik
Frikke	Turist	Johan Stråle
Knut	Tidligere motstandsmann	Helge Stenseth
Arne	En av "gutta på skauen"	Jan Lokshall
Håkon	En av "gutta på skauen"	Kai-Roger Olsen
Jens	Bonde på Juvesetra	Bjørn Erichsen
Leif	Tømmerhugger	Svein Sandholt
Mons	Tømmerhugger	Magne Mofossbakke
Instruktør	Torgeir Hansen	

Program Vestskogdagen

kl. 09.00 Grinda i Andorsrud åpnes.

kl. 09.30 Turistforeningen starter sin vandring. Fra parkeringsplassen ved Grinda.

kl. 12.00 Samling ved Vestskogjegernes minnebauta.

Velkomst ved HV.kaptein Andreas Develin

kl. 12.15 Tale og blomsternedleggelse ved tidligere leder for HV- distriktet 03 kaptein , Kjell Martinsen

kl. 12.35 HV demonstrerer utstyr.

kl. 13.30 Rønnehue

Skuespillet Nilsebusetra framføres av Det Dramatiske selskap i Skoger og Konnerud Historielag.

Skrevet av Kai Roger Olsen . Entre kr.150,-. Barn gratis

Ta med en campingstoil – eller et sitteunderlag.

Du får kjøpt vafler, kaffe, mineralvann, pølser m.m.

Gratis parkering ved bautaen og nedenfor Rønnehue

kl.17.00 Grinda i Andorsrud stenges. All biltrafikk på veiene må opphøre.

Med hilsen
Drammens og Oplands Turistforening, Heimevernet og
Skoger og Konnerud Historielag.

Foran Helge Stenseth, videre fra v. Mona Jensen, Jan Lokshall, Magne Mofossbakke, Jan Sundby Ekeberg, Jorunn Albjerk, Oddbjørn Lervik, Karin Johansen, Bjørn Erichsen.

Bak fra v. Gry Strøm Andersen, Johan Thorvald Stråle, Laila Klem Tveten, Kai Roger Olsen og Betty Sønstrød.

Foto: Reidar Halden.

Cellene på Vestskauen i glemmelsen slør?

Minnebautaen ved Lauvkolltjern blir vel stående i mange år til men bakgrunnen for Bautaens plassering – cellene – er i ferd med å bli borte for evig tid. Hva gjør vi med det?

Det er nå svært få igjen av de ca 60 Vestskogjegerne som lå fordelt på flere celler i området ved Lauvkollmyrene i nærheten av Ryggtang Slettås eller Vitamindalen som det ble hetende når de lå der inne. Denne hendelsen i vårt nærmiljø er såpass spesiell at vi bør ta vare på noe av det.

Av: Per Runar Thoresen

Vi har ved flere anledninger skrevet om Vestskogjegerne og deres innsats det siste krigsåret 1944/45. Vestskogjegerne "Gutta på Skauen" – Milorg – Hjemmefronten er alle begrep som forbindes med denne aktiviteten. Ikke minst har den nye Max Manusfilmen satt ny fokus på de dramatiske forhold som skjedde i hovedstaten under krigen. Forholdene på Vestskauen var nok i utgangspunktet langt mindre dramatisk men tøft nok for de unge guttene som stod mitt oppe i dette. Nærmere 60 mann var i all hemmelighet beordret inn på Vestskauen for å ta imot flyslipp med våpen og utstyr fra England og forberede seg på at noe kunne skje uten at de var helt klar over hva.

Gunnar Båsen

som den gang bodde i Skoger (nå Sande) var en av gutta der inne og vi har besøkt den 85 år gamle "unge mannen" som fortsatt var uforskammet sprek både fysisk og psykisk. Her var det ikke problem med verken hukommelse eller motorikk.

Gunnar Båsen blar i Vestskogjegernes minnebok.

Vil du være med på et spennende celleprosjekt?

Historielaget søker noen yngre "skauelskere" (født etter krigen) som kan bidra med restaurering av ei celle på Vestskauen. Har du en kompis eller flere eller melder deg på egen hånd så tror jeg vi kan garantere en spennende og nyttig jobb. Øks, hammer og sag er det viktigste verktøyet.

Meld fra til:

Per Runar Thoresen:

Tlf. 908 81 824

E-mail: P-thores@online.no eller

Reidar Halden:

Tlf: 922 68 459

E-mail: r.halden@online.no

Gunnar pleier å være fast gjest på Vestskogdagen ved minnestunden ved bautaen inne ved Lauvkolltjern.

Vil ville gjerne vite hva han syntes om vår tanke om å restaurere en av cellene og heldigvis syntes han det var en glimrende ide. Noen av cellene er merket med et skilt i en trestamme men det er snart det eneste som minner oss om livet der inne for over 60 år siden.

Hvordan var livet der inne og hvordan så cellene ut?

Vi lot Gunnar berette og skal ikke utdype detaljer her, men han gav oss et greit inntrykk av hvordan cellene ble bygd opp og så ut og dermed et grunnlag for en restaurering.

Gunnar var hovedsaklig på celle 3 men ble på slutten av tiden der inne beordret til et annet distrikt. Gunnar støtter vårt

Rekognosering på celle 2 for et par år siden: Fra venstre : Kjell Amundsen, Per Runar Thoresen, Tor Anders Thoresen, Roar Thoresen, Thor Jahren. Foto: Reidar Halden.

forslag om at celle to er den mest naturlige å restaurere. Dette både ut fra beliggenhet og tilgjengelighet.

Cellene ble som regel bygget opp inntil en fjellskrent som naturlig bakvegg. For øvrig ble veggene satt opp av røe rundkavler som ble hugget spredt i terrenget for at huggingen ikke skulle synes. Cellene skulle huse 10-15 mann og det var nødvendig med hems. Taket bestod av papp og til noen av cellene rev man materialer fra falleferdige skur eller lignende på enkelte gamle boplasser. Til å begynne med fyrte man med

åpent ildsted og hull i taket men etter hver fikk man på plass vedovner med røykrør ut.

I boka "Vestskogjegernes Minnebok" (utkom i 1950) kan vi lese om Gunnar som hadde dekknavnet "JAN".

"Han var en av skogens og viddens mann og gled lett inn i cellevivet. Jan var en humørfylt kar og utmerket seg bl.a. med et utall av viser med masurka og polstakt Videre var han leirens ukronede skikonge."

Karen og Karin

Vi snakker om de to relativt voksne men muntre damer som de siste 30-40 årene har vært på plass alle de steder hvor folk skulle bevertes. Det seg være kaffe og smørbrød eller middag. Det seg være i et forsamlingslokale eller private hjem.

Av: Per Runar Thoresen

Radarparet Karen og Karin har vært på farten sent og tidlig. Ja sent har det blitt mye av ved fredags og lørdagsservering og hjemme først på morgenkysten når oppvasken er ryddet på plass etter at muntre gjester har forlatt stedet. Da var det Karen og Karins tur til å rydde opp. Drevne som de ble etter hvert lærte de seg knepene med å ta det etter hvert slik at innspurten ble knappst mulig.

Ulike pooler tiltrekker hverandre heter det jo og det må være grunnen til at disse to har samarbeidet så godt i så mange år. Ulike er de så det holder. Karen litt lugn, beskjeden og rolig mens Karin lar seg høre på god avstand og er det noen som ikke har gjort rett og skjell for seg får de klare meldinger av Karin enten det er prest eller profet som det heter.

De ble begge tidlig aleine. Først Karen fra 1978 og Karin fra midt på åtti-tallet. Litt ekstraforjeneste var godt og ta med seg den gang. Til å begynne med holdt de på hver for seg. Karen "kokte" som det het til bryllup, konfirmasjon og barnedåp, mens Karin serverte sammen med andre.

Mange private hjem har de besøkt og samtlige forsamlingslokaler på Konnerud og noen i Skoger har de frekventert og her lister vi opp en del:

Bedehuset, Folkets Hus (Konnerud Bydelshus) Villmarkshuset, Klubbhuset til KIL, Sanitetshuset, Bernåsvillaen, Konnerudhallen, Gamlekirken (kappellet), Nykirken, Sørvangen, Sanitetshuset i Skoger og sogar Sturlahuset i Drammen.

Mange gjester endrer atferd ute i de små timer men Karen og Karin har aldri hatt problemer med det. Folk har bare vært hyggelige og det skyldes vel de to damers egen atferd med en fin blanding av toleranse og bestemtthet.

Karen kjører bil og Karin er ikke redd for å sitte på. Enten er sjåføren dyktig eller så er ikke Karin skuggeredd.

Karen og Karin som Bingomedhjelpere på Konnerud Bo og Servicesenter. Foto: Reidar Halden.

Opplevelsene er mange. En gang kom de til stengt dør (ingen hjemme) der de skulle servere. Noen ganger kom ikke maten og når den først kom var kalvesteika rå og blomkålen brun, men med et godt lag med grønnsaker på toppen så var det ikke mange som merket noe. At oppvaskmaskinen enkelte ganger har sviktet hadde de trening på å takle. Lettest er det å vaske opp i Nykirken sier de for der er logistikken på kjøkkeninnredningen veldig praktisk anlagt. Mange trivelige begravelser har det blitt der. Vi sier trivelige for det blir en spesiell stemning når selve begravelses-seremonien er over og folk kan slappe litt av med en kaffekopp. Vi frittet dem også ut på hvor de beste smørbrødene kom fra. Dere som lurte får spørre dem, men vi kan si så mye at en lokal leverandør på Konnerud ikke ligger dårlig an. De liker best leverandører som har fat med blandede pålegg. Da blir det mindre ståk med flytting av fat.

Vår kvinnelige biskop Laila Riksaasen Dahl hadde visitas her for kort tid siden og når kirkens budsjetter ikke tåler høye smørbrød tro Karen og Karin til med egensmurte biskop-rundstykker. Hun klaget ikke verken på osten eller de enkle kjøttpåleggene. At de også opp gjennom årene har sittet i utallige festkomiteer kan vel ikke forundre noen og vi glemmer heller ikke at de har vært forsangere i kirken. De der oppe på galleriet som alle hører men ingen ser.

NÅ ER DET SLUTT.,MEN.....

Nå har de egentlig lagt opp som det heter men senest for noen få uker siden fikk Sognepresten lurt dem til å ta en gratisjobb i kappellet når Kirkeboka skulle presenteres.

Om de har trappet ned serveringsaktiviteten, så har de ikke slått seg til i godstolen hjemme. Aktiviteten er fortsatt stor. I jubileumsboka for gamlekjerka møter vi dem som to av en ledertroika på tre i Konnerud Sjømannsmisjon. Hver uke er de å finne som aktører på Bingo'en på Konnerud Bo og Servicesenter. De deltar i trim med kaffe hver uke, men innrømmer at de har sluttet å stupe kråke. Konnerud pensjonistforening har også glede av deres medlemskap.

Og nå gleder de seg til Sjømannsmisjonens kretsmøte i Kirken hvor den lokale forening nskål stå for kaffeserveringen. Ganske så naturlig har vi bare skrevet om radarparet Karen og Karin, men de fleste har jo også ert etternavn. Begge er innfødte Konnerudboere og ble gift og har barn og barnebarn. Karen Sveen og Karin Aass er de formelle navn. Sveen og Aass hadde lik som blitt litt galt. Nei Karen og Karin heter de.

Stordammen - En sentral perle på Konnerud

Bildet er antagelig nærmere 100 år gammelt og tatt fra Fredli (Stordammen Pensjonat). Kleskoden er ikke til å ta feil av og du kjenner sikkert denne igjen på bilder av din bestemor/oldemor.

Bak prammen ser du en liten øy som fortsatt ligger der i dag og hadde bare navnet "øya" opp gjennom årene.

For unger som nettopp hadde lært å svømme var dette et populært svømmemål og greide du å svømme til "øya" og tilbake var du en godkjent svømmer. Det var ganske grundt ut til "øya" men på dette bildet er det spesiell liten vannstand og vi ser den ene damen på en stein eller et skjær. Den lave vannstanden kan skyldes at vannet er nedtappet eller kanskje var det "tørkesommer".

Et nytt kapittel av Konneruds historie

Gratulerer Konnerud! og gratulerer Skoger og Konnerud Historielag!

Av: Grethe Bergersen

Bydelen har fått en ny praktbok. Boken "Konnerud kirke 150 år" viser på en levende måte hvordan et nyetablert, fattig gruvesamfunn under sterke eiere for 250 år siden har vokst seg til en rik og etablert bydel i det moderne storsamfunnet Drammen.

Forfatterne har tatt utgangspunkt i en sentral samfunnsinstitusjon – i kirken og i kristenlivets plass i lokalmiljøet. Og foranledningen var nettopp Konnerud gamle kirkes 150-årsdag.

Pressemannen Ole Kr Mortensen var den rette til å ha hovedansvaret for å skrive, redigere og fotografere historien i det lokalsamfunnet som han kjenner like godt som sin egen bukselomme. Sammen med seg fikk han en annen av historielagets menn, Per Runar Thoresen. Thoresen vet også godt hva han skriver om som ekte Konnerud-gutt og med barndom på Bedehuset. Sammen med sokneprest Marthinsen har de med seg en innflytter, teologen Ivar Vik. Gjennom sin kone har Vik røtter til det mest ekte i lokalmiljøet – Rønnehuuet der svigerforeldrene bodde en tid. Spesialavhandlingen til Vik fra studietiden omhandler kirkeliv i Skoger sokn fra 1885 til 1940. Jubileumsbokas rekke av ærverdige prester fra 1658 til i dag er Viks verk, li-

keså en del av fotografiene fra hans mangeårige dokumentasjon av lokalt kirkeliv, kirkebygg og kirkenes inventar.

På mitt spørsmål om hvor forfatterne har fått det rikholdige bakgrunns materialet fra, trekker Ivar Vik en av de fire forfatterne særlig fram presteenka Martha Engeland. Mange av dere husker henne. Hun etterlot seg en perm på prestekontoret i Skoger med avisutklipp fra tidligere prester og notater fra sin tid som prestekone. I jubileumsboken ser vi også et fotografi av referatbøker fra noen av de rundt 15 foreningene som eide og drev Bedehuset sammen, og kirkearkivet har to komplette sett med menighetsblad fra 1966 til i dag. Og kjære lesere: Sitter noen av dere med gamle notatbøker og referater fra kirkens eller foreningers virksomhet hjemme hos dere, så vær så snill å levere dem på prestekontoret eller kirkekontoret i byen! – Men rosinen i pølsa er en av kallsbøkene. Takket være forarbeidet til "Konnerud kirke 150 år", har dette viktige historiske dokumentet kommet til rette. Kallsboken er en protokoll som prester er pålagt å skrive fra sitt arbeid. Der omtales kirkens bygninger, inventar, menighetsliv og lokal kultur. Disse bøkene er svært verdifulle for forskning, og de er hovedkilden for faktadelen om Konnerud som et gruvesamfunn med sosialhjelp, skole og trygd. Dødsulykkene i gruvene ble dyre for de rike eierne; et visst antall funksjonærer og arbeidere var forpliktet til å følge båren en mil til Skoger gamle kirke og gravplassen der. Krav om effektivitet og inntjening i

Forfatteren av denne artikkelen, Grethe Bergersen er bosatt i Skogvangen. Hun har vært undervisningsleder i Skoger og på Konnerud. Videre har hun engasjert seg sterkt i ungdomsarbeidet i kirken. Har studerte drama og teaterkommunikasjon ved Høgskolen i Oslo. Hun har vært kirkeketjener i de to kirkene i Skoger
Foto: Konnerudposten.

gruvesamfunnet, utløste eiernes krav om lokal gravplass. Kongelig bevilgning til vigsling av kirkegård på Konnerud ble gitt på 1730-tallet.

Forfatterne bak jubileumsboka. Fra venstre Finn Kr. Marthinsen, Ivar Vik, Per Runar Thoresen og Ole Kr Mortensen.
Foto: Gjermund Mortensen.

Dette alterbildet mener man stammer fra 1777. Det ble benyttet i kirken anno 1858, men vakte stor harme. Det ble ikke erstattet før i 1915. Etter en anonym tilværelse i gravkapellet havnet det igjen tilbake i gamlekirken - i 1988. Det ble nyrestaurert og henger nå bak prekestolen. (Foto: Ivar Vik).

Foruten de skriftlige kildene, har forfatterne tatt mang en telefon og besøkt gamle Konnerud-familier for å samle informasjon om lokalhistorie og lokalt menighetsliv. Og det er den største styrken i denne boka! Side om side med rene historiske fakta skinner det igjennom: Dette har vi – Konnerud-befolkningen - vært med på. Vi var blant dem som fikk gullstjerne i søndagskolekortet og som søndagsskolelærerne med Kongens fortjenestemedalje, viste flanellografbilder om Jesus til. Vi kjente mennene som falt under krigen og som omtales, de gamle Konnerud-familieene og deres innsats utenfor lokalmiljøet, og vi møter navngitte sterke kvinner og menn som huskes for det store arbeidet de la ned i bygdas liv i forrige århundre. Nydelig!

Vi møter presset i en urban bydel i konflikten mellom nytenkning og tradisjonstro innenfor kirke- og organisasjonsliv. Forfatterne kunne vært ennå mer frimodige når de forteller om lokalmiljøets egne erfaringer. Og de kunne med hell bryte rekken av mannsnavn med den kvinnen som vitterlig er mor for Konnerud Barne-

gospel, Åse Marit Hovde som startet korret i stua deres i Frøstjerneveien for 20 år siden. Og vi vil gjerne lese at den første kvinnelige kateketen i kirken – den personen som mange barn og unge hadde kontakt med - var Berit Barre. Slikt er krydder for leseropplevelsen!

Førsteintrykket er at "Konnerud kirke 150 år" er en delikat gavebok. Prisen er heller forsiktig – 150 kr. Boken er på hele 144 sider glanset papir med stive permer trykket i opplag på 2000 eksemplarer. Det er et rikholdig og variert bildemateriale som dokumenterer bokens undertittel: "Kirkeshistorien - og glimt fra et aktivt menighetsliv".

Blant alle bokens gode illustrasjoner, er Reidar Haldens bilde s. 61 fra 1990, mitt favorittbilde: "Kirke for en hel bydel", der gamlepresten Ramsli hilser på barn og voksne som slentrer ned kirketrappen i solskinnet. Og som den myrsnipe jeg er (mor til yngstemann og lengstemann på bildet), liker jeg veldig godt Haldens

Forts. neste side

Fellesmusikken på Bedehuset. Fra venstre: Erling Storhaug, Nella Storhaug, Ruth Svendsrud, Erling Svendsrud, Kate Aasheim, Bertha Antonsen, Dorteia Thorrud, Ragnhild Thoresen, Helga Andresen og Alf Storhaug. (Foto: Privat).

bilde av menighetsrådet i jubileumsåret. Ivar Vik har også gode bilder fra interiøret, spesielt den så omstridte altertavlen fra 1777 s. 8! Bildet s. 78 av 4 voksne og 120 søndagsskolebarn fra 4 - 14 år med fletter og sixpence, er overveldende! Dessuten er det en frisk, moderne layout på bokens siste avsnitt: "Kirken i kortformat" – en samling fine gamle postkort!

Det er interessant å lese resymet av den historiske utviklingen fra 1731 da Værket ble Jarlsberg-grevens prikk på Vestfoldkartet. Men boken er tankevekkende når den beskriver Konnerud på 1900-tallet med mange selvstendige misjons- og bønneforeninger. I 90 år sto gruppene sammen om driften av deres felleseide Konnerud Bedehus. Så mange ulike styrever, formålsparafer og sterke kvinner og menn klarte å samarbeide i et felles hus, og samtidig var mange engasert i kirken. Det står det respekt av! Det er ett spørsmål som formuleres i boken: "Kanskje var det rett å selge Bedehuset, kanskje var det feil?" Med en ny moderne kirke innviet i 1996 og som rommer 500 mennesker, ble bedehuset til overs. Men hva med alle selvstendige bedehuspersoner med makt og medbestemmelse i egne hender? De måtte innordne seg en ny type trospraksis der grovt sagt, de ansatte og menighetsrådet la premissene.

Dette er også litt av diskresjonen ved boken. Forfatterne demper nok noen av uenighetene som har ridd også vårt lokalmiljø! Men vi får servert noen små og sjarmerende konflikter likevel, som stormen rundt salmebok på 1920-tallet og enigheten mot kvinnelige prester, mot nazistenes inntreden og kamp om nattverden. Og all ære til forfatterne: Et lokalt kristenliv består av mer enn bare luthersk menighetsliv. I boken møter vi baptistmenighetens historie på Konnerud, først med Kongo-misjonen og deretter med eget lokale og stort barne- og ungdomsarbeid som speider og søndagsskole og klubb. I dag samles baptistene på Betel i Thorrudgata.

Det er et svært omfattende arbeid som bokens forfattere og Sølvi Tollefsen som konsulent, har gjort. Til tross for alvorlig sykdom har teamet samlet, lest og redigert store mengder stoff og bilder

Under motto "Kirke for en hel bydel" samlet Bernt Ramsli Konneruds befolkning til gudstjeneste høsten 1990. (Foto: Reidar Halden).

og gjort dette tilgjengelig for ettertiden med tekst, foto og sitater i en delikat innpakning. Og forfatterne har klart dette på kort tid! Derfor må vi også tillate litt hopp i sammenhengen, litt klønete setninger og et rikelig antall komma som mangler. Og da tenker jeg: Dette er kjennetegnet på kirkens liv: historien om Guds kjærlighet og tilgivelse formidles i ufullkomne former av ufullkomne mennesker, men med kunnskap, iver og et godt hjerte for sine medmennesker!

Tusen takk, kjære forfattere for hva dere gjennom boken "Konnerud kirke 150 år" har gjort for lokalmiljøet, kristenlivet på Konnerud og for etterslekten!

Lauvkollgrana - Vestskogens største?

Gjennom tidene har det alltid vokst opp noen sjeldne store graner eller furuer som man må stoppe opp for å betrakte og for mange er det et imponerende syn.

Av: Erik Grinderud

En slik en var den kjente Lauvkollgrana som jeg var så heldig og få betrakte i 1955- en kjempe innunder Lauvkollen (ca 500 m.o.h.) på Vestskauen like ved grensen til Sande og ikke langt fra der bautaen over Vestskogjegerne står.

Den hadde en veldig pen omkrets som vi dessverre ikke fikk målt den gang. På avstand kunne man se denne kjempen rage høyt over de andre trærne i åsen. Grana hadde nok sett mange vintrer og somrer her innunder Lauvkollen og hadde sikkert mye å fortelle om vi kunne halt noe ut av den.

Det var pinsen 1955 jeg var oppunder kjempegrana. Etter den tid har årene gått og grana har forsvunnet fra sin høye og enestående posisjon og gikk over ende på 70-tallet en gang.

Om den falt for stormkast vet den vel bare selv, men fallet må ha utløst et forferdelig brak som måtte ha skremt selv den tøffeste Vestskogjeger som var der 30 år tidligere.

I fjor fikk jeg en veldig trang til å besøke denne kjempen igjen som jeg så første gang for over 50 år siden. Første pinsedag kjørte jeg til parkeringsplassen ved Andorsrud og la i vei innover Vestskauen. Jeg tok den gamle hesteveien opp til Saggravdal og passerte underveis Jonsæterstulen- en gammel bopass i Gravdalsbakkene som ble nedlagt rundt 1830. En orrhøne spretter opp ved siden av veien og vekker meg fra fjerne tanker. En skvetter gjerne litt ved slike hendelser i stille natur langt fra mennesker. Jeg stoppet opp og betraktet Jonsæterstulen og der fikk jeg også øye på et

Lauvkollgrana tegnet av Erik Grinderud slik han oppfattet den som dominerende i lia den stod.

Ved foten av Lauvkollgran i 1955 før den falt. Bildet tatt av Ivar Tveten hvor hans kone Ragnhild sitter sammen med Erik Grinderud.

gammelt tre. Det så ut til å være en svartor og den kunne sikkert berettet mye om livet på Jonsæterstulen.

Turen gikk videre oppover i det bratte terrenget til jeg nådde Grindhøyda på toppen av bakkene. I gamle dager var det et le her og jeg kunne se to rustne ståltrådbunter som var bevis på at det også her måtte gjerde til i eldre tider.

Herfra ble det slakkere og en mer avslappet gange videre og jeg så Gutudalen åpne seg med enkelte snøflekker. På Saggravdal står en gammel lønn som pryder plassen men jeg måtte videre og gikk hesteveien over til Gallebergsætra og Øyvannet. På høyde med Bergsvannene måtte jeg skjerpe meg. Storgrana skulle jo nå ligge nede omkranset av mose og løv på det aldrende "skjellettet".

31,5 meter lang

Det var ikke så lett etter så mange år å gå rett på stedet så det ble mye leting frem og tilbake før jeg endelig fant den. Der lå den på samme sted hvor den hadde falt for mange år siden i hele sin lengde, men brukket i to deler i en vinkel på ca 30 grader.

Denne gang hadde jeg med meg både målebånd og tommestokk for å kunne fastslå kjempens mål. Lengden var hele 31,5 meter. Et omkretsmål i brysthøyde viste en omkrets på 2,5 meter og en snau meter i diameter. Etter hjemkomst husket jeg matematikklærerens forklaring om $\pi=3,14$ og det skulle vel tilsi en diameter på rundt 80 cm men det er lov å være litt ivrig når en var så opprømt over denne grana.

Elleve meter opp i grana målte jeg kvistdiameter på 15 cm. For virkelig å stemple dette som en storgran tok jeg omkretsen ved rothalsen som var på 5,2 meter.

I fallet hadde kjempen vippet 11 meter fra sin rotstamme og ned i lia. På selve stammen grodde det velvillig små granplanter bortover. Ved rota hadde det allerede vokst opp nye granbusker og kanskje nye gener fra Lauvkollgrana er på vei oppover,- hvem vet?

Forts. neste side

Eidskokingene i Skoger

Opp gjennom årene hørte jeg ofte at mange av menneskene som bodde i Andorsrud kom fra Eidskogen. Hvorfor så mange og hvorfor nettopp Eidskogen tenkte jeg. Begge foreldrene til skogerbøringen Helge Furu vold stammet fra Eidskogen, så det var jo lett å spørre ham. Helge visste mye om dette, men tipset meg om at i et hefte, gitt ut av Skoger Historielag 5 år etter oppstarten, var det en artikkel skrevet av Aud Beheim om emnet. Dette syntes jeg var spennende lesning, og tenkte at noe kanskje kunne interessere nye lesere.

Av: Bjørg G. Halden

Skuronn på nybrøttet ved Åserudbekken. Fra v: Mathea, Juliane, og Oluf Haveråen
Foto: Oluf Haveråen.

Aud hadde gått grundig tilverks. Hun hadde vært på Eidskogen, snakket med mennesker og studert historien. Hun viser til at utvandringen fra Eidskogen var en bitte liten brikke i et mektig spill som omfatter hele Europa. I tiden fra 1820 årene og opp til vel 1900 var det over hele Europa en mengde mennesker som utvandret fra sine bygder og land. Årsakene kunne være mange. Store kriger, som etterfulgtes av nød og fattigdom, uår og arbeidsløshet. Aud henviser også til vårt eget distrikt: Sogninger utvandret til Skoger, jær buer og rogalendinger til Lier, også da eidskokinger til Åserudkroken, kanskje for å finne bedre livsvilkår enn de hadde i sin egen bygd.

Eidskogen er det sørligste herred i Hedmark fylke, med grense i øst til Sverige. Storparten av arealet er skoger og sjøer. For å forklare hvorfor eidskokingene kom til Andorsrud, viser Aud tilbake til tiden 1853 -56 da Krimkrigen raste ute i Europa. Under og etter en stor krig blir det alltid voldsom mangel på trelast. Det førte til store spekulasjoner i skog. Skogprisene steg enormt, og pengefolk kjøpte opp store skogstrekninger. Det ble stor virksomhet i skogene, mye arbeid og god betaling,

Så en dag var behovet for skogsvirke dekket, og så kom krakkene. Følgen for skogstraktene, deriblant Eidskogen, var sterkt fallende skogpriser, arbeidsløshet og i mange tilfeller nød.

Forts. fra forrige side

Om man i fremtiden kan få betrakte slike graner på Vestskauen er vel lite trolig. Da må de stå på utilgjengelige steder i ro og mak og utvikle seg slik Lauvkollgrana gjorde uten innsyn og tilgjengelighet for skogsmaskiner.

Denne Lauvkollgrana vil nok være synlig i mange år fremover. Den vil være et artig skue innlagt på en skogstur men en må være forberedt på utilgjengelig terreng.

I Skoger hadde Hans Olsen Ingvaldsåsen og brukseier Evjen i Drammen kjøpt opp billig skog på Eidskogen, samtidig som de også hadde kjøpt opp skogparter i Andorsrudskogene. De trengte arbeidsfolk, og de kom fra Eidskogen. Den første som kom, i 1876, var Christian Fjeld. Han skulle være skogbestyrer for Evjen & Co. De hadde imidlertid ikke skogene i Skoger lenge. Etter hvert ble det W. Stibolt som overtok det hele som arv i 1885. Han var en foretaksom mann, bygde sagbruk, teglverk, møller og anla ullvarefabrikken i Sande. Dette var tiden etter en annen stor krig, den tyskfranske krig som sluttet i 1871. Det var igjen stort behov for trelast, og i Andorsrudskogene var det stor drift og gode arbeidsforhold. Det trengtes arbeidsfolk, særlig i fløtingen, og da kom det strømmende fløtekarer fra Eidskogen, hvor de økonomiske forholdene var svært dårlige. Løst talt var det ca 80 mann med i fløterhæren.

Stibolt dannet i 1901 aksjeselskapet Selvik Bruk, i 1910 dannet han Sande Tresliperi. Men tidene var ikke lenger så gode. I 1912 trengte han å låne penger. Det fikk han i Centralbanken, med pant i Selvik Bruk som omfattet skogene på Vestskogen. I 1917 greide han ikke å innfri pantet, og bruket gikk over til Centralbanken. De drev dette til banken måtte avvikle i 1930 årene. I 1937 ble det kjøpt av Johan H. Andresen som eier det i dag.

Til slutt et naturlig spørsmål. Hvor gammel kunne den være? Ren tipping som neppe kan motbevise. Kanskje 150-200 år? I omtale av skogen vår i leksikon finner vi nok at grana kan bli både større og eldre en Lauvkollgrana men Norges eldste gran er funnet i Trillemarka i Buskerud – 484 år gammel.

Mange av fløterhæren som kom fra Eidskogen, slo seg ned i Andorsrud for godt. De var til å begynne med en liten enhet for seg selv i Åserudkroken, alle bodde på vestsiden av Åserudbekken. De eldste beholdt sin hjemlige dialekt. De var langt hjemmefra, tungvint og kostbart å besøke hjembygda eller få besøk. Mange av dem var i slekt, og det ble et spesielt samhold dem i mellom. Alle hjalp alle om det var noe som knep.

Helge Furuvold er 3. generasjon etter eidskoginger på begge sider. Hans farfar, Erik Hansen Ljøner, kom til Andorsrud i 1883. Han var gift med Matea, også fra Eidskogen. De bosatte seg på Nedre Furuvold og fikk 7 barn. Bare sønnen Ole ble boende i Åserudkroken. Han giftet seg med Jenny Haveråen, og bygde Olsrud som før het Bjørnebakken. De fikk sønnen Helge. Jenny kom fra en annen Eidskogslekt som etter hvert ble godt kjent i Skoger og på Konnerud. Oluf Haveråen, morfar til Helge, kom fra Haveråa på Eidskogen. Han giftet seg med Juliane Hansdatter Dalbak fra Aurskog og de fikk 7 barn.

Den første var Harald, født i 1899, arbeidet som installatør, giftet seg med Emma Horgen fra Skoger og bosatte seg på Ingvaldsåsen. De fikk fire barn, hvorav den ene er Hans, godt kjent på Konnerud som mangeårig lærer og rektor ved Konnerud skole.

Jenny født i 1904 var nr 3 i rekken. Hun giftet seg med Ole Furuvold og ble mor til Helge. De bodde i Olsrud som Ole bygde, inntil Helge bygde seg hus i Garåsbakken, og de flyttet dit.

Nr 4 i barneflokkene ble også en kjent Konnerudmann. Det var Olaf, født i 1905, skolestyrer på Konnerud i mange år. Gift med Ester Vold, de fikk 2 barn.

Matea ble den yngste i barneflokkene, født i 1913. Hun giftet seg med Harald Wisting og ble boende på Konnerud, de fikk også to barn.

To av barna, Martin, født i 1901 og Hans, født i 1908 emigrerte til Canada, og Johan, født i 1910 giftet seg med sin kusine Anna Haveråen og ble herredskogmester i Hof.

Gammelt bilde av Haveråen ca 1935. Foto: Olaf Haveråen.

Selvik Bruk bygde hus for Haveråen og en annen eidskoging, Lundebø. Stedene har også i dag navn etter Eidskogfamiliene. Oppsitterne på disse bostedene betalte en meget liten årlig leie til bruket. De hadde 10-15 mål jord, kunne ha 2-3 kuer, en kalv, et par griser og høner. De avlet mesteparten av den maten de trengte selv, dessuten forpliktet bruket seg til å skaffe dem årlig arbeid i skogen til vanlig betaling.

Helge ble boende i huset sitt i Garåsbakken i mange år. Han arbeidet som elektriker, og var i alle år interessert i slektas historie. Han besøkte onklene i Canada flere ganger, og var også på Eidskogen for selv å se hvor slekta kom fra. Som pensjonist fant han det best å selge huset sitt og flytte til Konnerud. Med ham flyttet en av de siste etterkommerne av eidskogingene fra Andorsrud. Tidene forandrer seg, alle de små brukene som inntil for få år siden ble bebodd av Eidskogslekter har nå nye beboere. Nedre Furuvold er borte, og Lundebø står tomt. Men Andorsrud er ei lita grend i bygda med mye historie det er verdt å lese om.

Helge Furuvold på gamle trakter ved Haveråen. Foto: Reidar Halden.

Bilde er fra Skoger sangforenings sitt 40 års jubileum i 1950. Bak: Henry Håkonsen, Thorleif Wammen, Gunnar Kristensen, Per Skjeldrum, Oskar Thodoch, Einar Aaberg, Johan Kvan, Markus Johnsrud, John Ofstad, Odd Steen, Nils Brig, Erik Fanuelsen, Kristian Skjeldrum og Martin Skjeldrum.

Foran: Tulla Grimsrud, Margit Karlsen, Aud Eriksen Brye, Tordis Steen Nielsen, Anna Knutsen, Synnøve Fjære, Vesla Blichfeldt Rygetangen, Jorun Rygh, Olaf Andersen, Kari Holm, Agnes Steen, Asta Haugen, Jørgen Skjeldrum, Signe, Jens Julsen, Anna Aaberg, Ragnhild Knutsen Båsen, Kirsten Skjeldrum Vik og Bergliot Mogensen.

Skoger Sangforening

Av: Tone Sverreson Ørmen

Skoger Sangforening ble grunnlagt 7.6.1910 hos gårdbruker F.C. Blichfeldt på Knive, som en del av Østbygdas Ungdomsforening.

Den første dirigenten var Olaf Andersen som ledet koret i 42 år. Foreningen som i 1920 ble tilsluttet Vestfold Sangerfylking, holdt til fra 1910 til 1922 på Eikhaugen skole deretter på Skogvang.

I 1950 sto det i avisen

” Skoger Sangforening er 40 år i dag. Medlemstallet er for tiden ca. 40. Jubileet skal feires med en fest på Fredli 10. juni. Æresmedlemmer i koret er Eyvind Wiker,

P. C. Blichfeldt, Karl Borge, og Olaus Blichfeldt og hans kone Agnes.”

Aud Eriksen Brye var en av de unge jentene som sang i koret fra hun var konfirmant til hun ble voksen og giftet seg og flyttet til Ål. Hun husker godt festen, med flotte gallakjoler og god middag på Fredli gård. ”Det var en hyggelig kveld med mye sang og musikk og jeg tror det ble mulighet for en svingom til slutt, ler hun hyggelig. For hun var veldig glad i musikk, og spilte også fiolin i Byorkesteret i flere år”.

En som har sunget nær sagt hele sitt liv, Odd Steen, ble under Buskerud Korforbunds stevne hedret for 60 år som aktiv

sanger. 39 av disse årene var han med i Skoger Sangforening, de siste 21 årene har han vært med i Drammens Mannskor. Juni 1970 fikk tre medlemmer av Skoger Sangforening, Oscar Thodoch, Tordis Steen Nielsen og Odd Steen, tildelt foreningens hederstegn med diplom. Oscar Thodoch var medlem i Skoger Sangkor i hele 63 år, før han på sine eldre dager gikk over til pensjonistkoret, fredagsklubben på Kobbervik gård.

Også i år blir det seremoni ved bautaen 17. mai

Av: Per Runar Thoresen

Mens diskusjonene går om 17. mai-togets skjebne på Konnerud eller Drammen sentrum, forsøker noen å holde en gammel tradisjon i hevd, nemlig bekransning av de falnes bauta ved Konnerud gamle kirke.

Men først noen få tilbakeglimt om 17 mai på Konnerud som kan huskes helt tilbake til 1913 som det første 17.mai-toget. Den gang var øvre Konnerud sentral i bygda med gruvedriften og Konnerud kollen turisthotell.

Toget gikk fra skolen opp Grubegata til Zakkerhuset under Konnerudkollen og ned igjen til Konnerud Skole.

Noe musikk-korps fantes ikke den gang og kom først på 1950-tallet. I stedet ble musikken traktert av "Feleberjen" som han kaltes. Han het egentlig Berg, var skomaker og bodde i ei lita stue på eiendommen til Olaves Skjelsbæk ute på Konnerud, nedenfor der Statoilstasjonen ligger i dag. Stua er for lengst borte og gikk under navnet "skrøna" og vi kan vel tenke oss hva det innebar.

En av Konnerud's mest engasjerte damer Sylvia Husemoen ved sitt arbeidsbord.

I år holder hun appellen 17 mai ved De falnes bauta ved Konnerud gamle kirke.

Foto: Dt.

Bilde fra Bautaseremonien i 2008 hvor Tom Berntzen holdt appellen. Her ved siden av en bunadkledd sogneprest Finn Kristian Marthinsen som holder paraplyen.

Foto: Ole Kr. Martinsen.

Fela ble senere skiftet ut med trommer som vekselvis ble traktert av Lars Gomerud og Jon Wisting.

Selv om 17-mai-toget for tiden har en haltende situasjon på Konnerud og bekransningen av bautaen i det siste ikke har vært i fokus hos 17-mai-komiteen synes vi det er viktig at tradisjonen vedlikeholdes. Denne tradisjonen startet opp etter 2 verdenskrig for å minnes og hedre de som falt under krigen og har sitt navn på minnebautaen ved gamlekirken.

En av de som falt i slaget mot tyskerne ved Haglebu var Kåre Berntsen som på det tidspunkt var et aktivt medlem i Konnerud Idrettslag. I mange år ble det derfor på idrettslagets vårgeneralforsamling samlet inn penger fra medlemmene til en minnekrans som ble lagt på hans grav 17.mai. Denne tradisjonen er opphørt men i stedet blir Kåre hedret sammen med de øvrige som har sitt navn på bautaen.

Konnerud Menighet, Konnerud Idrettslags senioravdeling og Skoger og Konne-

rud Historierlag har i det siste tatt ansvaret for dette og vil følge opp i år også selv om både korps og speidere har havnet i Drammen sentrum. Kanskje bør vi senere diskutere nærmere tidspunkt m.v.men i år som i fjor vil seremonien starte kl 0930 med sogneprest Finn kristian Marthinsen i spissen.

Appellen ved bautaen vil i år bli holdt av Sylvia Husemoen som er en aktiv dame som engasjerer seg i de meste her oppe på Konnerud.

Møt fram kl 0930 ved bautaen utenfor Konnerud Gamle kirke.

Et positivt årsmøte

Det var en fyldig årsberetning som ble lagt fram av styret. Et medlemstall på 561 som var en økning borger også for at interessen for historielaget er stor i våre to bydeler. Et positivt tegn er det også at det møtte tett oppunder 50 medlemmer på årsmøtet på Sørvangen.

Av: Ole Kr Mortensen

I beretningen som ble fremført av sekretær Per R. Thoresen kunne en lese blant annet følgende:

Skjeldrumsaga er en viktig og krevende sak for oss som får mye positiv mediaomtale. Takket være flere positive bidragsyttere har vi et økonomisk grunnlag for videre restaurering av saga, men det kreves betydelig dugnadsinnsats som naturlig nok krever sin tid. Årsmøtet valgte denne komiteen som skal jobbe videre med saga. Formann Reidar Halden, - samt Hans Myhre, Arve Hoven, Tom Hayden, Willy Johansen, Oscar Hauge og Roger Strøm Andersen. Planleggingen av et tilbygg med informasjonssenter går derfor sin gang. Leieavtalen med eieren Linda Skjeldrum er på plass. Det gjenstår noen detaljer med myndighetene før avtalen er tinglyst.

Rønnehue. Avtalen med Selvik bruk er fornyet frem til 2017. Dugnadsgjengen holder ufortrødet stedet i orden med vedlikehold og fornyelse. Våre medlemmer kan fortsatt leie stedet for kr 200 pr døgn. Det er utarbeidet "husregler" som er slått opp i glass og ramme.

Rønnehuedagen/Vestskogdagen gikk av stabelen 25 mai 2008. Talen ved minnebautaen ved Laukolltjern ble holdt av "gamlesjefen" i Selvik Bruk - Johan H. Andresen som på en meget god og klar måte synliggjorde hva som skjedde og hvorfor der inne på Vestskauen det siste krigsåret..

På Rønnehue var det også tradisjonelt opplegg med vafler og kaffe og skuespill av Teatergruppa hvor Kai-Roger Olsen hadde satt i scene "Handelsmenn, dagdrivere og sladrekjerringar" Et skuespill med mye humor og latter. Rundt 400 had-

På yttersidene de to damene som gikk ut av sine verv. Til venstre: Inger Hyllseth som gikk ut av valgkomiteen og til høyre Reidun Myhre som gikk ut av arrangementskomiteen. I midten de tre herrer som tok gjenvalg i styret: Til venstre: Styremedlem Reidar Halden, Formann Ole Kr. Mortensen og sekretær Per Runar Thoresen.

de funnet veien inn til Rønnehue på denne tradisjonelle dagen.

Vestskogcellene er et historisk minnesmerke som vi har en ambisjon om å restaurere, men fremdriften er noe laber grunnet andre prioriterte gjøremål. Vi etterlyser noen entusiaster som kan se dette som en morsom oppgave fremover.

Bøkene våre er et tidløst aktivum som vi vil satse mye på å selge til en meget rimelig pris. Foruten vår egen "Vandring langs et vassdrag" (utsalg kr 100) har vi et større opplag av boken "Konnerudverket" som er ble utgitt av Jo Sellæg og Erik Bjørnløv - Larsen. (utsalg kr 150) Konnerud gamle Kirke fylte 150 år i 2008 og historielaget har samarbeidet med Konnerud Menighetsråd om å utgi en jubileumsbok om kirken og menighetslivet på Konnerud.. Boka ble presentert sist i mars og vi tror det blir en lokal "bestselger."

Historielagsnytt har fått en betydelig standardheving de siste årene og vi får mange lovord både fra medlemmer og andre. Bladet kom ut med to nummer.. Bladet er populært og er nok "limet" i vår store medlemsmasse. Vi forsøker da også å va-

riere innholdet med svært gamle historiske artikler/bilder, samt noe fra nyere tid.

Vår egen hjemmeside. www.skhist.no lever men kan neppe sies å være i veldig god form. Vi opplever det samme som de fleste foreninger. Det er meget krevende å fylle disse sidene med aktuelt stoff til enhver tid. Vi trenger bistand fra ressurspersoner som ikke har hendene fulle med andre gjøremål i Historielaget.

Regnskapet presentert av Randi Raaen viste gode tall, men formannen manet til forsiktighet, da driften så vidt går med overskudd – om man ser bort fra renteinntekter. De kan man trolig se bort fra i 2009.

Valgene ble lagt fram av Inger Hyllseth. Formann Ole Kr Mortensen og sekretær Per Runar Thoresen samt styremedlem Reidar Halden hadde sagt ja til gjenvalg. Varamedlem Ole Jacob Ottesen hadde takket nei, og i hans sted ble valgt Elisabeth Ruud. Reidun Myhre takket for seg i arrangementskomiteen, der Frank Tandberg ble ny og Arne Kristensen tok gjenvalg. Ellers var det gjennomgående gjenvalg i komiteene. Fotoarkivsjef Oscar Hauge viste gamle foto fra Konnerudkolle hotell.

Kristoffer til minne

Av: Ole Kr Mortensen

Under årsmøtet fremførte formann Ole Kr Mortensen denne minnetalen:
Historielaget har mistet en av sine veteraner og støttespillere. I påsken la Kristoffer Halden ned vandringsstaven for godt i sitt 85 årige liv.

Han var blant veteranene i Skoger Historielag – og de fire første årene satt han som lagets kasserer. Hans store interesse var imidlertid boplassene i vårt område. Han kom med i boplass og stikomiteen fra første dag, og var med på det omfattende arbeidet med å registrere boplasser, stier og veier i tidligere Skoger kommune.

Disse registreringene førte til at historielaget i 1991 ga ut heftet "Folk og far" med Kristoffer som en av redaksjonskomiteens fire medlemmer.

Kristoffer var en kar rik på historie om vårt virkeområde. Han sa aldri nei når du søkte om råd og fakta knyttet til vår historie. Skjemt eller alvor - Kristoffer var foretrefelig innenfor begge kategorier.

Vi vil savne den trauste og ruvende karen på Vestmannbråten.

Fred ved ditt minne, Kristoffer.

Goro- Historielagets æresmedlem, dikter og forfatter av rundt 15 historiske spill ble Kristoffers følgesvenn i mer enn 50 år. De giftet seg på begynnelsen av 50 tallet. (Foto: Reidar Halden.)

Kunnskap om ditt nærmiljø er viktig

Skoger og Konnerud Historielag har bøkene

Prisen? Se selv ---

Bestill på:

Tlf. 908 81824/E-mail: p-thores@online.no
(Per Runar Thoresen)

eller tlf. 482 64835
(Randi Raaen)

Du kan også bestille pr. post til
Skoger og Konnerud Historielag,
Boks 9121, 3006 Drammen

kr 150,-

kr 100,-

Auksjon, hesteskokasting, fuglekassenekring og mye mye mer

Av: Tone Sverreson Ørmen

Her er mange ukjente aktiviteter som vi i våre dager kjøper ferdig i butikken.

Sist det var kulturdag på Skjeldrum-saga, kom nærmere 500 mennesker til Skjeldrum gård da seks lokale foreninger arrangerte kulturdag. Publikumsoppmøtet var dobbelt så stor som i 2006 da kulturdagen ble arrangert for første gang.

Formidling av gammel kunnskap og erfaring er et mål for dette arrangementet. Den gamle bygdekulturen ble grundig presentert og demonstrert gjennom en rekke håndverks- og husflidsteknikker og mange kom langveisfra for å oppleve dette.

Baking av lefse og kjevling av flatbrød

foregår fortsatt på bygdene- også i Skoger. Her kan du smake ferske varer for en billig penge og er du vitebegjærlig kan du lære litt om hvordan man gjør dette. Tradisjonen har mange brakt med seg fra tidligere generasjoner og både flatbrød og lefse er jo tradisjonelt bakverk som fortsatt pirrer sultne ganer både til høytid og hverdag.

Koking av prim og smørkjerning

er vel en tradisjon som ikke håndheves av så mange lenger, men det er kjempeartig og se hvordan man gjorde det og kanskje blir du en av dem som vil prøve selv.

Ungene

tilbys spennende aktiviteter som spikking og snekring av fuglekasser som de får med seg

Unge aktører på Skjeldrum.

hjem. Mulighet til å brenne inn sitt navn på de ferdige produkter blir det også. Populær sak som utøves under kyndig veiledning.

Store og små

står i kø for å kaste hestesko og komme nærmest målet for å få "dagens premie". Sist var deltakerne fra fem år og opp til over åtti, så her kan en snakke om aldersfri konkurranse.

Natursti

i regi av det lokale 4H skulle også passe bra for yngre generasjoner.

Auksjon

er nytt av året og er du opptatt av antikviteter,- har du store sjanser til å gjøre et varp

hvis vi greier å realiserer denne biten av programmet..

Skogbruket

vil presentere seg under vinklingen "fra plante til virke" og det kan bli spennende nok å se denne utviklingen fra treets fødsel til død.

Omvisning på Skjeldrumsaga

hører med og kanskje informasjon om de spennende planer videre med denne saga.

Gamle bilder

fra lokalmiljøet vil du også finne og mulighet til å kjøpe noen av historielagets bøker.

Salgskiosker

med kaffe, saft, vaffel, lefser og flatbrød skal dempe sultne maver og du får mulighet til å kjøpe med deg lokale gårdsprodukter fra Skjeldrum.

Kulturminneåret 2009

arrangeres over hele landet og på kommunens nettside finnes oversikt over alle arrangementer i Drammen Kommune. Det er satt av midler sentralt og lokalt til disse prosjektene. Historielaget har lansert sine to arrangementer.

Vestskogdagen/Rønnehuedagen 24 mai og Kulturdagen på Skjeldrumsaga 13 september.

Skjeldrumsaga: Foto Reidar Halden.